

Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaaliturvasta Japanin kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen tasavallan ja Japanin välillä sosiaaliturvasta syyskuussa 2019 tehdyn sopimuksen sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Sopimus koskee sopimusvaltiosta toiseen liikkuvien henkilöiden eläkevakuutukseen ja työttömyysvakuutukseen sovellettavaa lainsäädäntöä eli sopimuksella määrätään, kumman sopimusvaltion lainsäädäntö tulee sovellettavaksi. Sopimuksen perusteella yrityksen toisen sopimusvaltion alueelle enintään viideksi vuodeksi lähettämät työntekijät jäävät lähettävän maan eläke- ja työttömyysvakuutuksen alaisuuteen työkomennuksen ajaksi ja vakuutusmaksut maksetaan lähtömaahan eikä työskentelyvaltiossa peritä sen lainsäädännön mukaisia maksuja. Samanlainen määräys koskee yrittäjiä, jotka työskentelevät tilapäisesti yrittäjinä toisen sopimusvaltion alueella. Sopimus koskee myös eläkkeiden maksamista maasta toiseen, jos eläkkeensaaja ei enää asu eläkettä maksavassa maassa. Lisäksi sopimuksessa on kansainvälisen käytännön mukaiset määräykset vakuutuskausien huomioon ottamisesta, eläkkeiden laskemisesta, sopimuksen toimeenpanosta ja hallinnollisesta yhteistyöstä.

Sopimus tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen kuukauden jälkeen, jolloin sopimusvaltiot ovat diplomaattisella noottienvaihdolla ilmoittaneet toisilleen, että niiden valtiosäännön mukaiset vaatimukset sopimuksen voimaantulolle on täytetty. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sosiaaliturvasta Japanin kanssa tehdystä sopimuksesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Sopimuksen tavoitteet.....	3
3 Keskeiset ehdotukset.....	4
4 Esityksen vaikutukset	4
5 Lausuntopalaute.....	5
6 Sopimuksen määräykset ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön	6
7 Lakiehdotuksen säännöskohtaiset perustelut	12
8 Voimaantulo	12
9 Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumus	13
10 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys	13
10.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	13
10.2 Käsittelyjärjestys	13
LAKIEHDOTUS	15
Laki sosiaaliturvasta Japanin kanssa tehdystä sopimuksesta	15
SOPIMUSTEKSTI	16

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Sosiaaliturvasopimusneuvottelut Japanin kanssa on käyty Suomen aloitteesta. Sopimuksen tarpeen Suomelle ovat tuoneet esille erityisesti elinkeinoelämän edustajat Suomen kilpailukyvyyn turvaamiseksi. Lisäksi perusteena on sopimusvaltiosta toiseen liikkuneiden henkilöiden eläkeoikeuksista huolehtiminen.

Sopimusneuvottelut ovat olleet esillä tasavallan presidentti Niinistön ja Japanin pääministeri Aben tapaamisessa keväällä 2016. Tuolloin ”Joint Statement” –asiakirjaan on otettu kirjaus sosiaaliturvasopimusneuvottelujen pikaisesta loppuunsaattamisesta.

1.2 Valmistelu

Sopimuksen valmistelu

Suomi ehdotti Japanille sosiaaliturvasopimuksen tekemistä joulukuussa 2011. Ensimmäinen neuvottelukierros Japanin kanssa käytiin loka-marraskuussa 2012 ja neuvottelut saatiin päätökseen marraskuussa 2018 viiden neuvottelukierroksen jälkeen. Sopimus allekirjoitettiin Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 2019. Allekirjoittaminen ajoittui Suomen ja Japanin välisten diplomaattisuhteiden 100-vuotisjuhlavuoteen.

Kansallinen valmistelu

Neuvotteluihin Suomen puolesta ovat osallistuneet sosiaali- ja terveysministeriön ja Eläketurvakeskuksen edustajat. Lisäksi neuvotteluihin osittain ovat osallistuneet ulkoministeriön ja Suomen Tokion-suurlähetystön edustajat. Tasavallan presidentti myönsi sopimuksen allekirjoitusvaltuudet valtioneuvoston esittelyssä 20.9.2019.

EU-valmistelujaostossa 27 (henkilöiden liikkuvuuteen liittyvät sosiaaliturvakysymykset) EU-asioiden lisäksi on käsitelty sosiaaliturvan koordinaation ulottuvuuksia unionin ulkopuolelle. Suomen ja Japanin välisistä sosiaaliturvasopimusneuvotteluista on informoitu tällöin jaoston jäseniä, joihin kuuluu Ahvenanmaa.

Ministeriöiden välisestä toimivallanjaosta valtiosopimusasioissa säädetään valtioneuvostosta annetun lain (175/2003) 8 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan valtiosopimuksen ja muun kansainvälisen velvoitteen käsittelee se ministeriö, jonka toimialaan sopimus tai velvoite sisällöltään kuuluu. Esitys on laadittu sosiaali- ja terveysministeriössä.

Esityksestä pyydettiin lausunto ulkoministeriöltä, oikeusministeriöltä, tietosuojavaltuutetun toimistolta, Eläketurvakeskukselta, Kevalta ja Työllisyysrahastolta.

2 Sopimuksen tavoitteet

Sopimuksen tavoitteena on yhtäältä varmistaa sopimusvaltiosta toiseen liikkuvien henkilöiden eläkeoikeudet ja toisaalta välttää kaksinkertaiset sosiaalivakuutusmaksut toisen sopimusvaltion alueelle suuntautuvan ulkomaantyöskentelyn aikana. Sopimuksen tavoitteena on myös luoda

sopimusvaltioiden välille menettelyt hallinnollisesta yhteistyöstä sopimuksen toimeenpanemiseksi.

Eläkeoikeuksien toteuttaminen saavutetaan vakuutuskausien huomioon ottamista ja eläkkeiden maastavientiä koskevilla määräyksillä. Japanissa oikeus vanhuuseläkkeeseen edellyttää kymmenen vuoden ja leskeneläke 20 vuoden vakuutusaikaa. Kausien huomioon ottamista koskevien määräysten perusteella henkilön Japanissa täyttämiin vakuutuskausiin voidaan tarvittaessa laskea mukaan Suomen vakuutuskausia, jolloin Japanin lainsäädännön vaatimus vakuutusajasta täyttyy ja henkilö saavuttaa oikeuden eläkkeeseen. Vakuutuskausien huomioon ottamista koskeva määräys ja Japanissa täytetyt vakuutuskaudet voivat hyödyttää myös Suomen työeläkettä hakevaa henkilöä, joskin vakuutuskausien merkitys Suomen työeläkejärjestelmässä on nykyisin vähäinen. Suomessa oikeus työuraeläkkeeseen edellyttää vähintään 38 vuoden työskentelyä räsittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavassa työssä. Tähän aikaan voidaan sopimuksen perusteella ottaa huomioon Japanissa täytetyt vakuutuskaudet työuraeläkkeen edellytysten mukaisessa työssä. Kausien huomioon ottamisella voi olla merkitystä myös henkilön hakiessa oikeutta työkyvyttömyyseläkkeen niin sanottuun tulevan ajan eläkeosaan.

Sopimuksen perusteella Suomen työeläkejärjestelmän sekä Japanin kansaneläkejärjestelmän ja työntekijöiden eläkevakuutuksen mukaiset vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeet maksetaan henkilöille, jotka eivät enää asu siinä sopimusvaltiossa, jossa eläke on karttunut. Sopimus varmistaisi Suomen työeläkkeiden maksamisen, vaikka eläke maksetaan kansallisen lain perusteella ulkomaille eläkkeensaajan asuinmaasta riippumatta. Myös Japanin lainsäädännön mukaan eläkkeen maastavienti on pääsääntöisesti mahdollista, mutta verovaroin rahoitettujen työkyvyttömyyseläkkeiden maastavientiä on rajoitettu. Sopimus kuitenkin varmistaa eläkkeiden maastaviennin kansallisen lainsäädännön rajoituksista huolimatta.

3 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi sopimuksen. Esitys sisältää myös ehdotuksen niin sanotuksi blankettilaiksi, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Lain voimaantulosta ja sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

4 Esityksen vaikutukset

Sopimus varmistaa Suomen ja Japanin välillä liikkuvien ja liikkuneiden henkilöiden eläkeoikeudet. Sopimuksessa on määräykset vakuutuskausien laskemisesta yhteen ja sopimuksen perusteella toisessa sopimusvaltiossa karttuneet eläkkeet maksetaan myös kyseisen sopimusvaltion ulkopuolelle. Suomen työeläkelainsäädännön mukaan eläke maksetaan ulkomaille rajoituksetta myös ilman sosiaaliturvasopimusta. Sopimuksesta ja sen vakuutuskausien yhteen laskemista koskevista määräyksistä on etua muun muassa Suomeen palanneille tai muuttaneille henkilöille, joiden vakuutuskaudet Japanista eivät riitä täyttämään Japanin kymmenen vuoden vakuutusaikavaatimusta. Oikeus etuuteen voi syntyä, kun sopimuksen perusteella otetaan huomioon myös Suomen vakuutuskausia Japanin lainsäädännön vakuutuskausivaatimuksen täyttämiseksi.

Suomessa työeläkeoikeutta on ansainnut noin 1 500 työskentelynsä päättänyttä japanilaista. Loppuvuodesta 2020 on noin 750 japanilaista työeläkevakuutettuna Suomessa. Japaniin maksettiin vuoden 2019 lopussa työeläkettä 48 henkilölle. Eläkkeensaajien lukumäärä ja vastavaroisesti maksettavien eläkkeiden määrä riippuvat tulevaisuudessa henkilöiden liikkuvuudesta sopimusvaltioiden välillä. Valtiontalouteen sopimuksella ei ole vaikutusta, koska sopimus koskee työeläkejärjestelmästä maksettavia eläkkeitä.

Sopimuksella luodaan Suomen ja Japanin viranomaisten välille menettelyt hallinnollisesta yhteistyöstä ja avusta sopimuksen toimeenpanemiseksi. Sopimus helpottaa eläkkeenhakijan asemaa. Eläkehakemus jätetään asuinmaan laitokselle ja eläkehakemusmenettely etenee Suomen ja Japanin yhteyselinten kautta.

Sopimuksen työntekijöitä ja yrittäjiä koskevien määräysten perusteella kaksinkertaisten vakuutusmaksujen välttäminen työkomennuksen ajalta parantaa yritysten kilpailukykyä suhteessa muihin kansainvälisillä markkinoilla toimiviin yrityksiin ja toisaalta vaikuttaa suomalaisen sääntely-ympäristön houkuttelevuuteen yritystoiminnan sijaintipaikkana. Yritysten hallinnolliset menettelyt Japaniin suuntautuvan ulkomaantyöskentelyn osalta yksinkertaistuvat, sillä Eläketurvakeskuksen antama todistus sovellettavasta lainsäädännöstä osoittaa henkilön kuuluvan Suomen lainsäädännön alaisuuteen eikä kyseistä henkilöä ole velvollisuutta liittää Japanin järjestelmään. Vuosina 2017–2019 työskentelyn Japanissa on aloittanut vajaat 30 lähetettyä työntekijää.

Eläketurvakeskus toimii sosiaaliturvasopimuksen mukaisena yhteyselimenä sopimuksen toimeenpanoon liittyvissä tehtävissä ja toimivaltaisen laitoksen ominaisuudessa myöntää sovellettavaa lainsäädäntöä koskevat todistukset Suomesta Japaniin lähetetyille työntekijöille ja Japaniin tilapäisesti lähteville yrittäjille. Eläketurvakeskus lisäksi vastaa eläkehakemuksiin liittyvistä tehtävistä Suomen ja Japanin välillä ja toimii yhteistyössä eläkelaitosten kanssa, jotka ratkaisevat sopimuksen perusteella vireille tulleet eläkehakemukset. Sopimuksen toimeenpanosta aiheutuu Eläketurvakeskukselle jonkin verran lisätyötä. Menettelyt ovat kansainvälisten käytäntöjen mukaisia ja samankaltaisia kuin muihin Suomen tekemien sosiaaliturvasopimusten toimeenpanoon liittyvät tehtävät.

5 Lausuntopalaute

Ulkoministeriö kiinnitti huomiota lainsäädännön alaan kuuluviin määräyksiin ja katsoi, että esitystä tulisi tämentää tältä osin. Ulkoministeriö myös kiinnitti huomiota sopimuksen 19 artiklassa tarkoitettuun toimeenpanosopimukseen ja siihen, että esityksessä on arvioitava, onko kyse sopimuksentekovallan delegoinnista vai niin sanotusta kansainvälisestä hallintosopimuksesta. Ulkoministeriö lisäksi huomautti eräistä esitysteknisistä seikoista.

Tietosuojavaltuutettu kiinnitti huomiota sopimuksen 22 artiklan määräyksiin ja huomautti pyynnöstä välitettävien tietojen osalta, että harkinnassa tulee tapauskohtaisesti ottaa huomioon yleisen tietosuojasetuksen ja tietosuojalain määräykset. Lisäksi tietosuojavaltuutettu totesi, että sopimuksen tulee luoda rekisteröidylle tosiasiallista oikeutta saada tehokkaita oikeussuojakeinoja, jollaisina voivat toimia sopimuksen määräykset tietojen suojaamisesta ja hävittämisestä. Tietosuojavaltuutettu kiinnitti myös huomiota siihen, että esityksessä tulisi osoittaa Japanin lainsäädännön henkilötietojen suojan taso, mistä osoituksena voi olla esimerkiksi tietosuojalainsäädännön tai itsenäisen tietosuojaviranomaisen olemassaolo.

Oikeusministeriö kiinnitti huomiota 21 artiklan viestintää koskevaan määräykseen ja siinä käytettäviin kieliin ja Ahvenanmaan itsehallintolakiin. Artiklan mukaan sopimusta toimeenpanevat toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltaiset laitokset ja yhteyselimet voivat käyttää suomen, ruotsin, japanin tai englannin kieltä. Sen vuoksi tällainen kielimääräys ei ole ristiriidassa Ahvenanmaan itsehallintolain 59 §:n 2 momentin kanssa. Oikeusministeriö myös lausui 22 artiklan henkilötietojen suojasta ja totesi Euroopan tietosuojaneuvoston julkaisseen joulukuussa 2020 ohjeistuksen seikoista, joita tulisi sen mukaan ottaa huomioon siirrettäessä henkilötietoja kolmanteen maahan yleisen tietosuojasetuksen 46 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla. Edellä mainitun ohjeistuksen, tietosuojasetuksen 46 artiklan ja 108 johdantokappaleen perusteella mi-

nisteriön mukaan on epäselvää, sisältääkö sopimus yksin yleisen tietosuoja-asetuksen 46 artiklassa edellytetyt asianmukaiset suojatoimet, mutta jos sopimus ei täytä edellytyksiä henkilötietojen siirrolle, voi siirtäminen kuitenkin tulla kyseeseen johonkin toiseen asetuksen säännökseen perustuen.

Eläketurvakeskus tarkasteli lausunnossaan esitystä toimeenpanon kannalta ja piti sopimuksen toimeenpanosta sovittuja menettelyjä kannatettavina.

Lausuntojen perusteella esitystä on täydennetty ja täsmennetty sekä otettu huomioon erinäisiä teknisiä seikkoja.

6 Sopimuksen määräykset ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön

1 artikla. *Määritelmät.* Artikla koskee sitä, mitä sopimuksessa tarkoitetaan siinä mainituilla termeillä. Tällaiset määritelmät, jotka välillisesti vaikuttavat aineellisen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten tulkintaan ja soveltamiseen, kuuluvat lainsäädännön alaan. Lainsäädännön alaan kuuluvia määritelmiä ovat muun muassa lainsäädäntö, toimivaltainen laitos, vakuutuskausi ja etuus.

2 artikla. *Sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat asiat.* Artiklassa määrätään sopimuksen piiriin kuuluvasta lainsäädännöstä. Japanin osalta sopimusta sovelletaan kansaneläkejärjestelmään ja työntekijöiden eläkevakuutusjärjestelmään eräin poikkeuksin sekä Japanin työvakuutusjärjestelmään sisältyvään työttömyysvakuutukseen. Suomen osalta sopimusta sovelletaan työeläkejärjestelmän vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä koskevaan lainsäädäntöön sekä työttömyysvakuutusta koskevaan lainsäädäntöön. Työttömyysturva kuuluu sopimuksen soveltamisalaan vain siltä osin kuin on kyse työttömyysvakuutuksen alaisuuteen kuulumisesta ja työttömyysvakuutusmaksujen maksamisesta.

Artikla kuuluu lainsäädännön alaan. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan sopimuksen soveltamisalaa koskevat määräykset, jotka vaikuttavat välillisesti lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten sopimusmääräysten sisältöön ja soveltamiseen, kuuluvat lainsäädännön alaan.

3 artikla. *Soveltamisalaan kuuluvat henkilöt.* Artiklan mukaan sopimus koskee henkilöä, johon sovelletaan tai on sovellettu Suomen tai Japanin lainsäädäntöä. Lisäksi sopimusta sovelletaan leskiin ja orpoihin, joilla on eläkeoikeus Suomen tai Japanin lainsäädännön alaisuuteen kuuluneen henkilön jälkeen. Henkilöllinen soveltamisala on laaja ja yhdenmukainen Suomen tekemien muiden sosiaaliturvasopimusten kanssa.

Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan sopimuksen soveltamisalaa koskevat määräykset, jotka vaikuttavat välillisesti lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten sopimusmääräysten sisältöön ja soveltamiseen, kuuluvat lainsäädännön alaan. Henkilöllistä soveltamisalaa koskevana määräyksenä 3 artikla kuuluu lainsäädännön alaan.

4 artikla. *Yhdenvertainen kohtelu.* Artiklassa määrätään sopimusvaltion alueella asuvien henkilöiden yhdenvertaisesta kohtelusta. Tällä tarkoitetaan sitä, että sopimusvaltioiden kansalaiset ovat yhdenvertaisessa asemassa sopimuksen piiriin kuuluvan lainsäädännön soveltamisessa. Suomen työeläkelainsäädännössä ei ole kansalaisuuteen perustuvia säännöksiä eikä kansalaisuusrajauksia myöskään ole työttömyysvakuutusta koskevassa lainsäädännössä.

5 artikla. *Etuuksien maksaminen ulkomaille.* Artiklan mukaan sopimuksen tarkoittamat eläkkeet myönnetään ja maksetaan toisen sopimusvaltion alueella asuvalle henkilölle. Eläke mak-

setaan sopimusvaltiosta myös kolmannen valtion alueella asuvalle henkilölle, jos eläke maksettaisiin sinne oman maan kansalaiselle. Suomen työeläkelainsäädännön mukaan eläkkeet maksetaan eläkkeensaajalle hänen asuinvaltiostaan riippumatta. Määräys kuuluu lainsäädännön alaan, koska etuuksien myöntämisestä ja maksamisesta säädetään työeläkelainsäädännössä.

Artiklan 3 kohdan määräyksen tarkoituksena on varmistaa etuuksien maksaminen sopimusvaltion ulkopuolella oleville henkilöille myös mahdollisten valuuttasäännöstelyjen ja maksurajoitusten aikana. Jos sopimuksen mukaisten eläkkeiden maksaminen estyy tällaisten rajoitusten vuoksi, sopimusvaltioiden hallitukset neuvottelevat viipymättä toimenpiteistä, joilla varmistetaan eläkkeiden maksaminen sopimuksen mukaisesti.

6 artikla. *Yleinen määräys.* Artikla sisältää sovellettavaa lainsäädäntöä (lainvalintaa) koskevan pääsäännön. Sen mukaan työntekijä tai yrittäjä, joka työskentelee sopimusvaltion alueella, kuuluu kyseisen työn osalta tämän valtion lainsäädännön piiriin. Eläke- ja työttömyysvakuutus sekä vakuutusmaksut määräytyvät työskentelyvaltion lainsäädännön mukaisesti. Määräys vastaa kansallista eläke- ja työttömyysvakuutusta koskevaa lainsäädäntöä, jonka mukaan Suomessa tehtävä työ vakuutetaan Suomessa. Lainvalintamääräyksenä se kuuluu lainsäädännön alaan.

7 artikla. *Erityiset määräykset.* Artiklassa on lähetettyjä työntekijöitä ja yrittäjiä koskevat erityismääräykset, joilla poiketaan 6 artiklan pääsäännöstä. Kun kyse on sopimusvaltioon sijoittautuneen työnantajan palveluksessa olevan ja siellä työskentelevän työntekijän lähettämisestä työskentelemään toisen sopimusvaltion alueelle, kyseinen työntekijä kuuluu ensiksi mainitun sopimusvaltion lainsäädännön alaisuuteen enintään viiden vuoden ajan. Artiklan mukaan työntekijä voidaan lähettää myös kolmannen valtion alueelta, jos häneen sovelletaan lähettävän sopimusvaltion lainsäädäntöä. Työntekijän lähettämisen edellytyksistä määrätään lisäksi, että lähettämisen edellytykset täyttyvät, jos työntekijä ei tee työsopimusta toisen sopimusvaltion alueella tai jos hän tekee työsopimuksen siellä, mutta työskentelee ensiksi mainitun sopimusvaltion alueelle sijoittautuneen työnantajansa alaisuudessa.

Artikla koskee myös yrittäjiä. Jos sopimusvaltion lainsäädännön alaisuuteen kuuluva sopimusvaltion alueella tavallisesti toimivaa yrittäjä työskentelee tilapäisesti yrittäjänä toisen sopimusvaltion alueella, sovelletaan häneen ainoastaan ensiksi mainitun sopimusvaltion lainsäädäntöä edellyttäen, ettei työskentely kestä viittä vuotta kauempaa.

Jos lähetettynä työntekijänä tai yrittäjänä työskentely toisen sopimuspuolen alueella kestää yli viisi vuotta, lähtövaltion lainsäädännön soveltamista voidaan pidentää yksittäisen työntekijän tai yrittäjän kohdalla toimivaltaisten viranomaisten tai toimivaltaisten laitosten välisellä sopimuksella.

Tämä 7 artiklan erityismääräys, jolla poiketaan kansallisen lainsäädännön eläke- ja työttömyysvakuutusta koskevista säännöksistä, kuuluu lainsäädännön alaan.

8 artikla. *Aluksessa tai ilma-aluksessa työskentelevät työntekijät.* Lainvalintasäännöksenä artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan. Artiklan 1 kohdan mukaan Suomen tai Japanin lipun alla liikennöivässä aluksessa työskentelevään henkilöön sovelletaan sen sopimusvaltion lainsäädäntöä, jonka alueelle työnantaja on sijoittautunut. Määräyksen perusteella merimiehet ja muut aluksella työskentelevät kuuluvat sen sopimuspuolen eläke- ja työttömyysvakuutuksen alaisuuteen, jossa on työnantajan kotipaikka.

Kansainvälisessä liikenteessä liikennöivässä ilma-aluksessa työskentelevään henkilöön sovelletaan artiklan 2 kohdan määräyksen mukaan sen sopimusvaltion lainsäädäntöä, jonka alueelle

hänen työnantajansa on sijoittautunut, jos häneen muutoin sovellettaisiin kummankin sopimusvaltion lainsäädäntöä. Lentohenkilökunnan osalta lainvalinta määräytyy työnantajan kotipaikan mukaan. Määräyksen perusteella lentohenkilökunta välttyy kaksinkertaisilta eläke- ja työttömyysvakuutusmaksuilta.

9 artikla. *Diplomaattisten edustustojen jäsenet, konsuliedustustojen jäsenet ja virkamiehet.* Artiklassa 1 kohdassa määrätään, ettei sopimus vaikuta diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen eikä konsulisuhteita koskevan Wienin yleissopimuksen määräysten soveltamiseen. Wienin yleissopimusten mukaan eräät edustustojen palveluksessa olevat ja heidän talouteensa kuuluvat perheenjäsenet ovat vapautettuja asemamaan sosiaaliturvaa koskevista säännöksistä. Diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen 33 artiklan 5 kohdan mukaan vapauttamista koskevat määräykset eivät estä tekemästä sosiaaliturvasopimuksia. Koska yleissopimuksissa ei määrätä edellä mainittujen henkilöiden kuulumisesta lähettäjävaltion sosiaaliturvaan, voidaan sosiaaliturvasopimuksen määräyksillä täydentää Wienin sopimusten määräyksiä. Artiklan 2 kohta täydentää tältä osin yleissopimusten säännöksiä.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimusvaltion toisen sopimusvaltion alueelle työskentelemään lähettämä virkamies tai virkamiehenä pidettävä henkilö pysyy ensiksi mainitun sopimusvaltion lainsäädännön alaisuudessa. Kysymys on lainsäädännön alaan kuuluvasta lainvalintamääräyksestä, jonka mukaan virkamies kuten esimerkiksi diplomaattinen edustaja tai virkamiehenä pidettävä on sen sopimusvaltion lainsäädännön alainen, johon hänen työnantajanaan toimiva hallinto kuuluu. Virkamiehellä tarkoitetaan virkasuhteessa valtioon tai kuntaan olevaa henkilöä. Virkamiehenä pidettäviä ovat esimerkiksi julkishallinnon tai kunnan palveluksessa työsuhteessa työskentelevät työntekijät.

10 artikla. *Poikkeukset 6–9 artiklasta ja 12 artiklasta.* Artiklassa määrätään, että toimivaltaiset viranomaiset tai niiden nimeämät toimivaltaiset laitokset voivat sopia poikkeuksen myöntämisestä 6–9 artiklan ja 12 artiklan määräyksistä yksittäisten henkilöiden tai henkilöryhmien eduksi. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä on, että henkilö tai henkilöt kuuluvat jommankumman sopimusvaltion lainsäädännön alaisuuteen, millä varmistetaan, ettei henkilö jää eläke- tai työttömyysvakuutuksen ulkopuolelle poikkeussäännöksen soveltamisen perusteella. Määräys kuuluu lainsäädännön alaan.

11 artikla. *Puoliso ja lapset.* Kyse on Japania velvoittavasta määräyksestä. Artiklan mukaan suomalaisen työnantajan Japaniin lähettämän työntekijän tai Japanissa tilapäisesti työskentelevän yrittäjän mukana seuraavat puoliso ja lapset vapautetaan Japanin kansaneläkettä koskevan lainsäädännön soveltamisesta. Puolisolla tai lapsilla on kuitenkin artiklan mukaan mahdollisuus pyynnöstä kuulua Japanin kansaneläkejärjestelmään, jossa ovat vakuutettuja kaikki Japanissa asuvat kansalaisuudesta riippumatta ja josta jokainen vakuutettu maksaa vakuutusmaksuja. Japanissa asuvina pidetään henkilöitä, jotka on merkitty kunnan ylläpitämään asukasrekisteriin. Myös ulkomaan kansalaisilla on velvollisuus rekisteröityä, jos oleskelu maassa kestää yli kolme kuukautta.

12 artikla. *Sovellettavaa Suomen työttömyysvakuutusjärjestelmää ja Japanin työvakuutusjärjestelmää koskeva lainsäädäntö.* Artiklassa on työttömyysvakuutuksen osalta sovellettavaa lainsäädäntöä koskevat määräykset lähetettyjä työntekijöitä varten. Määräykset vastaavat 7 artiklan erityissäännöksiä sopimusvaltioon sijoittautuneen työnantajan toisen sopimusvaltion alueelle lähettämiin työntekijöihin sovellettavasta lainsäädännöstä. Myös työttömyysvakuutuksen osalta sovellettaisiin lähtövaltion lainsäädäntöä enintään viiden vuoden ajan. Toimivaltaiset viranomaiset tai laitokset voivat sopia ajan pidentämisestä. Lainvalintamääräyksenä artikla kuuluu lainsäädännön alaan.

13 artikla. *Pakollinen vakuutus.* Sovellettavaa lainsäädäntöä koskevia määräyksiä sovelletaan kummankin sopimusvaltion pakolliseen vakuutukseen. Japanissa eläkejärjestelmä jakautuu kansaneläkkeeseen ja työntekijöiden eläkevakuutukseen. Kaikki Japanissa asuvat kuuluvat kansaneläkejärjestelmään. Japanin kansalaisilla on ulkomailla asuessaan mahdollisuus kuulua siihen vapaaehtoisesti. Samoin vapaaehtoisesti voi kuulu työntekijöiden eläkejärjestelmään. Japanissa yksityisellä sektorilla eläkevakuutukseen kuuluminen on pakollista kaikille työntekijöille, jotka työskentelevät yli viisi henkeä työllistävässä yrityksessä. Yrittäjät kuuluvat pakollisesti ainoastaan Japanin kansaneläkejärjestelmään. Vapaaehtoisen vakuuttamisen rajaaminen sopimuksen ulkopuolelle on tärkeää Japanille, jotta vapaaehtoiset vakuutukset voivat jatkaa kansallisen lainsäädännön perusteella. Suomen työeläkejärjestelmässä pakollinen vakuuttaminen koskee lähtökohtaisesti kaikkia työntekijöitä ja yrittäjiä.

14–17 artikla. Artiklat koskevat Japanin etuuksia varten tarvittavia vakuutuskausia, tapahtumien rinnastamista ja etuuden määrän laskemista. Näistä 14 artiklassa on määräys vakuutuskausiin laskemisesta yhteen oikeuden saamiseksi Japanin etuuksiin. Toimivaltaisen laitoksen on otettava tarvittaessa huomioon myös Suomessa täyttyneet vakuutuskaudet. Suomen työeläkelainsäädännön mukaiset vakuutuskaudet lasketaan yhteen Japanissa täyttyneiden vakuutuskausiin kanssa, jotta Japanin kymmenen vuoden vakuutuskausivaatimus täytyisi ja henkilö saisi oikeuden vanhuuseläkkeeseen Japanista. Sopimuksen 15 artiklan perusteella Suomessa tehdyn lääkärintarkastuksen ajankohta rinnastuu Japanissa tehtyyn lääkärintarkastukseen, kun Japanissa ratkaistaan, onko henkilöllä oikeus työkyvyttömyysetuuteen. Vastaavasti Japanin perhe-eläkkeen saamisen ehtona oleva vaatimus henkilön kuulumisesta Japanin järjestelmään kuolinaikanaan täyttyy sillä, että hän oli kuollessaan vakuutettu Suomen työeläkejärjestelmässä.

18 artikla. *Suomen lainsäädännön mukaiset etuudet.* Artiklassa on Suomen etuuksia koskevia erityismääräyksiä. Suomen toimivaltainen laitos ottaa tarvittaessa huomioon Japanin lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutuskaudet. Määräys kuuluu lainsäädännön alaan, koska siinä määrätään etuuden saamisen edellytyksenä olevista vakuutuskausista. Käytännössä henkilö voi työuraeläkettä hakiessaan hyödyntää Japanista kertyneitä vakuutuskausia henkilö, jos hän muutoin täyttää työuraeläkkeen edellytykset. Lisäksi Japanin vakuutuskausia otetaan huomioon tutkittaessa oikeutta työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan eläkeosaan. Artiklan 2 kohdan mukaan etuuden määrä lasketaan yksinomaan Suomen lainsäädännön mukaan ja artiklan 3 kohdan mukaan etuuden määrää laskettaessa huomioon otetaan vain henkilön Suomen alueella saamat ansiotulot. Jälkimmäiset määräykset ovat informatiivisia ja selkeyttävät sitä, ettei sopimuksella ole vaikutusta Suomen työeläkkeiden määräytymiseen.

19 artikla. *Hallinnollinen yhteistyö.* Määräyksen mukaan toimivaltaiset viranomaiset sopivat keskenään hallinnollisista toimenpiteistä ja nimeävät sopimuksen soveltamista varten yhteyselimet. Käytännössä artiklan määräys toteutetaan sosiaali- ja terveysministeriön ja Japanin toimivaltaisten viranomaisten välisellä toimeenpanosopimuksella. Kyse on kansainvälisestä hallintosopimuksesta, jolla sovitaan viranomaisten väliseen yhteistyöhön liittyvistä teknisluonteisista seikoista. Toimeenpanosopimuksessa on määräyksiä muun muassa sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien todistusten ja eläkehakemuslomakkeiden laatimisesta, yhteistyöstä ja tilastotietojen vaihdosta. Artiklan 1 kohta koskee myös tiedonvaihtoa lainsäädännön muutoksista, jos muutokset vaikuttavat sopimuksen toimeenpanoon. Artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset ja toimivaltaiset laitokset antavat toisilleen apua sopimuksen toimeenpanossa oman lainsäädäntönsä sallimissa rajoissa.

20 artikla. *Maksut ja laillistaminen.* Artiklassa määrätään, että sopimusvaltion lainsäädännön mukaiset vapautukset ja alennukset asiakirjoista perittävistä hallinnollisista tai konsulipalvelujen maksuista ulotetaan koskemaan asiakirjoja, jotka annetaan sopimuksen tai sopimusvaltion

lainsäädännön soveltamiseksi. Tällaisista maksuista säädetään lailla, joten määräys kuuluu lainsäädännön alaan.

Artiklan 2 kohdan mukaan asiakirjat eivät edellytä laillistamista tai muita vastaavia diplomaattisten tai konsuliviranomaisten suorittamia muodollisuuksia.

21 artikla. *Viestintä.* Artiklan mukaan sopimusta soveltaessaan toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltaiset laitokset ja yhteyselimet voivat käyttää suomen, ruotsin, japanin tai englannin kieltä. Artiklan 2 kohdan mukaan hakemuksia tai muita asiakirjoja ei saa hylätä sillä perusteella, että ne on kirjoitettu toisen sopimusvaltion virallisella kielellä.

22 artikla. *Tietojen välittäminen ja salassapito.* Artiklan 1 kohdan mukaan sopimusvaltion toimivaltaiset viranomaiset, laitokset tai yhteyselimet välittävät toisen sopimusvaltion vastaaville viranomaisille, laitoksille tai yhteyselimelle henkilötietoja siltä osin kuin ne ovat tarpeen sosiaaliturvasopimuksen toimeenpanemiseksi. Tietoja käytetään yksinomaan sopimuksen toimeenpanoa varten, jollei toisen sopimusvaltion lainsäädäntö muuta edellytä. Määräyksen perusteella Suomesta välitettäisiin eläkehakemukseen liittyviä tietoja, joita ovat tieto vakuutuskausista sekä työskentelyn aloittamisen ja päättymisen ajankohdasta. Jos on kyse 7 artiklan mukaisen viiden vuoden määräajan pidentämisestä, välitettäisiin henkilötiedot lähetetystä työntekijästä tai tilapäisesti Japanissa toimivasta yrittäjästä. Määräyksen perusteella Suomesta ei välitetä yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 9 artiklan mukaisia erityisiä henkilötietoryhmiä koskevia tietoja, kuten esimerkiksi terveydentilaa koskevia tietoja.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimusvaltioiden edellä mainitut viranomaiset, laitokset ja yhteyselimet voivat pyynnöstä välittää soveltamiensa säädösten ja määräysten mukaisesti muita kuin artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja henkilötietoja toisen sopimusvaltion toimivaltaisille viranomaisille, toimivaltaisille laitoksille tai yhteyselimille, jos se on tarpeen toisen sopimusvaltion lainsäädännön toimeenpanemiseksi. Näitä tietoja käytetään yksinomaan kyseisen toisen sopimusvaltion lainsäädännön toimeenpanemiseksi, jollei toisen sopimusvaltion lainsäädännössä muuta edellytetä. Jos 2 kohdan mukainen tietopyyntö esitetään Japanista, Eläketurvakeskus yhteyselimenä ja eläkelaitokset toimivaltaisina laitoksina arvioisivat tapauskohtaisesti, onko edellytyksiä antaa pyydettyjä tietoja tietosuojalainsäädäntöä noudattaen.

Artiklan 3 kohdan mukaan sopimusvaltion vastaanottamiin tietoihin sovelletaan kyseisen sopimusvaltion säädöksiä henkilötietojen salassapidosta ja sen lisäksi artiklan 3 kohdan a–e kohdassa olevia määräyksiä, jotka koskevat muun muassa henkilötietojen täsmällisyyttä, käyttöä, korjaustoimia, poistamista sekä henkilötietojen käsittelyn keskeyttämistä.

Artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan henkilötietojen on oltava täsmällisiä ja oleellisia ja ne annetaan vain siltä osin kuin ne ovat tarpeen niihin tarkoituksiin, joita varten ne välitetään. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi eläkehakemukseen merkittävät tiedot henkilön nimestä, syntymäajasta, osoitteesta ja pankkiyhteystiedoista. Jos välitetään epätarkkoja tietoja tai sellaisia tietoja, joiden välittäminen on ristiriidassa välittävän sopimusvaltion lainsäädännön kanssa, tiedon välittäjän on ilmoitettava asiasta toiseen sopimusvaltioon, jossa vastaanottaja korjaa tai poistaa tiedot viipymättä.

Artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan tietoja välittävät ja tietoja vastaanottavat toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltaiset laitokset ja yhteyselimet suojaavat henkilötiedot tehokkaasti, jotta niihin ei ole luvattomasti tai laittomasti pääsyä eikä niitä luvattomasti tai laittomasti luovuteta tai muuteta.

Artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan vastaanottava toimivaltainen viranomainen, toimivaltainen laitos tai yhteyselin poistaa saamansa henkilötiedot vastaanottavan sopimusvaltion lainsäädännön mukaan, jollei tietoja enää tarvita siihen tarkoitukseen, jota varten ne on välitetty.

Artiklan 3 kohdan d alakohdassa määrätään toimista, jos henkilötietojen suojaa loukataan. Asianmukaiset korjaustoimet toteutetaan kummankin sopimusvaltion lainsäädännön mukaisesti. Määräys tarkoittaa sitä, että henkilöllä on käytössään sopimusvaltioiden hallinnolliset ja oikeudelliset muutoksenhakukeinot.

Artiklan 3 kohdan e alakohdassa määrätään henkilön pyynnöstä tapahtuvista suojatoimista. Henkilön pyynnöstä epätarkat tiedot korjataan sen sopimusvaltion lainsäädännön mukaisesti, josta tiedot on välitetty. Korjauksesta ilmoitetaan viipymättä tiedot vastaanottaneelle toimivaltaiselle viranomaiselle, toimivaltaiselle laitokselle tai yhteyselimelle. Henkilön pyynnöstä nämä viranomaiset, laitokset tai yhteyselimet keskeyttävät henkilötietojen käsittelyn sekä ilmoittavat keskeytyksestä viipymättä tiedon välittäneelle viranomaiselle, laitokselle tai yhteyselimelle.

Sosiaaliturvasopimusta toimeenpantaessa käsiteltäisiin henkilötietoja ja niitä myös siirrettäisiin Japaniin. Tietoja siirtyisi edellä mainituissa eläkehakemuksissa. Euroopan unionin yleisen tietosuojasetuksen (EU) 2016/679 45 artiklan mukaan henkilötietoja voidaan siirtää kolmanteen maahan, jos Euroopan komissio on tehnyt kohdemaan tietosuojan tasosta niin sanotun riittävyyspäätöksen. Jos riittävyyspäätöstä ei ole tehty, tietosuojasetuksen 46 artiklan 1 kohdan mukaan rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä voi siirtää henkilötietoja kolmanteen maahan vain, jos kyseinen rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä on toteuttanut asianmukaiset suojatoimet ja jos rekisteröityjen saatavilla on täytäntöönpanokelpoisia oikeuksia ja tehokkaita oikeussuojakeinoja. Artiklan 2 kohdan mukaan asianmukainen suojatoimi voi olla viranomaisen tai julkisten elinten välinen oikeudellisesti sitova ja täytäntöönpanokelpoinen väline.

Euroopan komissio on 23 päivänä tammikuuta 2019 antanut täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2019/419 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 nojalla henkilökohtaisten tietojen suojasta annetun lain mukaisen henkilötietojen suojan riittävästä tasosta Japanissa. Päätöksen kohteena ei kuitenkaan ole tietojen käsittely ja suojan taso julkisen sektorin yhteisöissä, vaan päätös koskee kaupallisia toimijoita. Sen vuoksi on sovellettava tietosuojasetuksen 46 artiklassa säädettyä menettelyä. Sosiaaliturvasopimus olisi oikeudellisesti sitova ja täytäntöönpanokelpoinen väline suojata henkilötietojen siirtoa Japaniin. Sopimuksen 22 artikla sisältää määräykset tietojen luovutuksesta, käyttötarkoituksesta ja käytön kestosta, luotettavuudesta sekä henkilön käytössä olevista suojakeinoista. Nämä määräykset ovat oikeudellisesti sitovia ja tarjoavat asianmukaiset suojatoimet, joilla varmistetaan tietosuojavaatimusten noudattaminen. Lisäksi Japanin lainsäädännön henkilötietojen suojan tasoa osoittaa valtiollisia toimielimiä koskeva laki henkilötietojen suojasta (laki n:o 58 vuodelta 2003).

Perustuslain 10 §:n mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Henkilötietojen suojasta on säädetty tietosuojalaissa ja Euroopan unionin yleisessä tietosuojasetuksessa. Määräys kuuluu lainsäädännön alaan.

23 artikla. *Hakemusten, muutoksenhakukirjelmien ja ilmoitusten jättäminen.* Artiklan mukaan hakemuksen tai muutoksenhakukirjelmän vireille tulo määräytyy sen päivämäärän mukaan, jolloin se on jätetty toisen sopimusvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, toimivaltaiselle laitokselle tai yhteyselimelle. Määräys poikkeaa etuuslainsäädännöstä ja kuuluu sen vuoksi lainsäädännön alaan.

Artiklan 3 kohdan mukaan Suomen työeläkelainsäädännön mukaista viivästyskorotusta maksettaessa ei oteta huomioon aikaa, joka on kulunut ennen kuin Suomen toimivaltainen laitos tai

yhteyselin on vastaanottanut kirjallisen etuushakemuksen. Myös tämä määräys kuuluu lainsäädännön alaan, koska viivästyskorotuksesta säädetään työeläkelainsäädännössä. Japanin lainsäädännössä ei ole viivästyskorkoa koskevia säännöksiä.

24 artikla. *Erimielisyyksien ratkaiseminen.* Määräys koskee erimielisyyksien ratkaisemista. Sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevat erimielisyydet ratkaistaan sopimusvaltioiden välillä neuvotteluilla.

25 artikla. *Otsikot.* Artiklan mukaan sopimuksessa olevat otsikot eivät vaikuta sopimuksen tulkintaan. Otsikot on lisätty ainoastaan viittausten helpottamiseksi.

26 artikla. *Sopimuksen voimaantuloa edeltäneet tapahtumat ja päätökset.* Artiklan 1 kohdan mukaan henkilölle ei voi syntyä oikeutta etuuteen sopimuksen perusteella ennen kuin se on tullut voimaan. Artiklan 2 kohdan mukaan ennen sopimuksen voimaantuloa täyttyneet vakuumuskaudet ja muut oikeudellisesti merkitykselliset tapahtumat otetaan huomioon sopimuksen soveltamisessa. Määräys kuuluu lainsäädännön alaan, koska kyse on etuuden saamisen edellytyksenä olevista seikoista. Artiklan 3 kohta koskee sopimuksen voimaantuloajankohtana lähetettyinä työntekijöinä ja tilapäisesti yrittäjinä toisessa sopimusvaltiossa työskenteleviä. Heidän työskentelynsä katsotaan alkaneen sopimuksen tullessa voimaan ja viiden vuoden lähettämisaika lasketaan tästä ajankohdasta. Kyse on yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sovellettaessa sosiaaliturvalainsäädäntöä. Määräys kuuluu lainsäädännön alaan.

27 artikla. *Voimaantulo.* Määräys on tavanomainen sopimuksen voimaantulomääräys. Sopimusvaltiot ilmoittavat toisilleen diplomaattisella noottienvaihdolla täyttäneensä valtiosääntönsä edellyttämät vaatimukset sopimuksen voimaantulolle. Sopimus tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen kuukauden jälkeen, jonka aikana noottienvaihto on tehty.

28 artikla. *Voimassaolo ja irtisanominen.* Artiklan 1 kohdan mukaan sopimus on voimassa toistaiseksi. Se voidaan irtisanoa kirjallisesti diplomaattiteitse tehtävällä ilmoituksella. Mahdollinen irtisanominen tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua irtisanomiskuukautta seuraavan kuun alusta laskettuna. Artiklan 2 kohdan mukaan oikeudet etuuksien saamiseen ja niiden maksamiseen säilyvät, jos sopimus irtisanotaan.

7 Lakiehdotuksen säännöskohtaiset perustelut

1 §. Pykälä sisältää tavanomaisen blankettilain säännöksen, jolla saatetaan voimaan lailla ne sopimuksen määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä on selvitetty edellä 6 jaksossa.

2 §. Sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

3 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

8 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

Sopimus tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen kuukauden jälkeen, jonka aikana sopimusvaltiot ovat saattaneet päätökseen diplomaattisen noottienvaihdon, jolla

ne ilmoittavat toisilleen, että niiden valtiosäännön mukaiset vaatimukset tämän sopimuksen voimaantulolle on täytetty.

9 Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumus

Sopimuksen asialliseen soveltamisalaan kuuluu Suomen työttömyysvakuutus siltä osin kuin kyse on siitä, kumman sopimusvaltion lainsäädäntöä sovelletaan lähetettyyn työntekijään. Työttömyysvakuutus jakaantuu perustoimeentulon ja ansioihin perustuvan toimeentulon varmistamiseen. Työttömien perustoimeentuloa pidetään Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 13 kohdan mukaisena sosiaalihuoltona, joka kuuluu maakunnan lainsäädäntövaltaan. Jotta määräys tulisi voimaan maakunnassa, itsehallintolain 59 §:n 1 momentin nojalla maakuntapäivien on hyväksyttävä säädös, jolla määräys saatetaan voimaan.

10 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

10.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan perustuslaissa tarkoitettu eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Sopimuksen määräys on luettava lainsäädännön alaan, jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatus perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista. Sopimuksen määräys on luettava lainsäädännön alaan myös, jos se muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita taikka jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla tai jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä taikka jos siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla (PeVL 11/2000 vp, PeVL 12/2000 ja PeVL 45/2000 vp).

Sopimus sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, jotka kuuluvat edellä esitetyn perusteella lainsäädännön alaan. Tällaisia ovat sopimuksen 1–3 artiklan määräykset määritelmistä sekä asiallisesta ja henkilöllisestä soveltamisalasta. Niitä ovat määräykset, joista on voimassa sosiaaliturvalainsäädännön säännöksiä. Sellaisia ovat 18 artiklan määräykset vakuutuskausien huomioon ottamisesta ja 5 artiklan määräykset etuuksien maastaviennistä. Niitä ovat myös 6–10 ja 12 artiklan lainvalintaa koskevat määräykset, joissa on kyse yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita. Määräykset hakemusten vireille tulosta ja viivästyskorotuksesta ovat sellaisia määräyksiä, joista on voimassa sosiaaliturvalainsäädännön säännöksiä. Sellaisia ovat lisäksi 26 artiklan määräykset ennen sopimuksen voimaantuloa täyttyneiden vakuutuskausien ja muiden oikeudellisesti merkityksellisten tapahtumien huomioon ottamisesta. Sopimuksen 20 artikla koskee vapautuksia hallinnollisista maksuista, joista säädetään lailla. Sopimuksen 22 artikla sisältää henkilötietojen suojaa koskevia määräyksiä, joista säädetään lailla. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä on selostettu edellä 6 jaksossa kunkin artiklan osalta erikseen. Näin ollen eduskunnan hyväksyminen on tältä osin tarpeellinen.

10.2 Käsittelyjärjestys

Sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänen enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislainsiksi voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

1. Ponsi

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

eduskunta hyväksyisi sosiaaliturvasta Suomen tasavallan ja Japanin välillä Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 2019 tehdyn sopimuksen.

2. Ponsi

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvan lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

sosiaaliturvasta Japanin kanssa tehdystä sopimuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sosiaaliturvasta Suomen tasavallan ja Japanin välillä Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 2019 tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 18.2.2021

Pääministeri

Sanna Marin

Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen

Sopimusteksti

SOPIMUS SUOMEN TASAVALLAN JA
JAPANIN VÄLILLÄ SOSIAALITUR-
VASTA

AGREEMENT BETWEEN THE REPUB-
LIC OF FINLAND AND JAPAN ON SO-
CIAL SECURITY

Suomen tasavalta ja Japani, jotka tahtovat säännellä keskinäisiä suhteitaan sosiaaliturvan alalla, ovat sopineet seuraavasta:

The Republic of Finland and Japan, Being desirous of regulating their mutual relations in the field of social security, Have agreed as follows:

I OSA

PART I

Yleiset määräykset

GENERAL PROVISIONS

1 artikla

Article 1

Määritelmät

Definitions

1. Tässä sopimuksessa
- a) termit ”sopimusvaltio” ja ”toinen sopimusvaltio” tarkoittavat Suomen tasavaltaa tai Japania kulloisenkin asiayhteyden mukaan;
 - b) termi ”Suomi” tarkoittaa Suomen tasavaltaa;
 - c) termi ”kansalainen” tarkoittaa Suomen osalta Suomen kansalaisuuslaissa tarkoitettua Suomen kansalaista,
Japanin osalta Japanin kansalaisuuslainsäädännössä tarkoitettua Japanin kansalaista;
 - d) termi ”lainsäädäntö” tarkoittaa Suomen osalta Suomen säädöksiä ja määräyksiä, jotka koskevat 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja Suomen järjestelmiä,
Japanin osalta Japanin säädöksiä ja määräyksiä, jotka koskevat 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja Japanin järjestelmiä;
 - e) termi ”toimivaltainen viranomainen” tarkoittaa Suomen osalta sosiaali- ja terveystoimintaa, Japanin osalta 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen Japanin järjestelmien suhteen toimivaltaisia valtion organisaatioita;
 - f) termi ”toimivaltainen laitos” tarkoittaa Suomen osalta laitosta tai virastoa, joka vastaa 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen Suomen järjestelmien toimeenpanosta,

1. For the purpose of this Agreement:
- (a) the terms “a Contracting State” and “the other Contracting State” mean the Republic of Finland or Japan, as the context requires;
 - (b) the term “Finland” means the Republic of Finland;
 - (c) the term “national” means, as regards Finland, a Finnish national within the meaning of the Nationality Act of Finland,
as regards Japan, a Japanese national within the meaning of the law on nationality of Japan;
 - (d) the term “legislation” means, as regards Finland, the laws and regulations of Finland concerning the Finnish systems specified in paragraph 2 of Article 2,
as regards Japan, the laws and regulations of Japan concerning the Japanese systems specified in paragraph 1 of Article 2;
 - (e) the term “competent authority” means, as regards Finland, the Ministry of Social Affairs and Health,
as regards Japan, many of the Governmental organizations competent for the Japanese systems specified in paragraph 1 of Article 2;
 - (f) the term “competent institution” means, as regards Finland, any of the institutions or agencies responsible for the implementation

Japanin osalta vakuutuslaitosta tai vakuutuslaitosten yhdistystä, joka vastaa 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen Japanin järjestelmien toimeenpanosta;

g) termi ”vakuutuskausi” tarkoittaa Suomen osalta maksukautta tai muuta kautta, joka työeläkejärjestelmässä katsotaan maksukautta vastaavaksi,

Japanin osalta 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja Japanin eläkejärjestelmiä koskevan Japanin lainsäädännön mukaista maksukautta ja muita kausia, jotka kyseisen lainsäädännön mukaan otetaan huomioon määritettäessä oikeutta etuuksiin, vakuutuskausi ei kuitenkaan tarkoita kautta, joka otetaan huomioon tähän sopimukseen rinnastettavien muiden sosiaaliturvasopimusten perusteella määritettäessä oikeutta kyseisen lainsäädännön mukaisiin etuuksiin; ja

h) termi ”etuus” tarkoittaa eläkettä tai muuta sopimusvaltion eläkejärjestelmään perustuvaa rahallista etuutta.

2. Tätä sopimusta sovellettaessa sellaisella termillä, jota ei määritellä tässä sopimuksessa, on se merkitys, joka sille annetaan sovellettavassa lainsäädännössä.

2 artikla

Sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat asiat

Tätä sopimusta sovelletaan

1. Japanin osalta

a) seuraaviin Japanin eläkejärjestelmiin:

i) kansaneläke (lukuun ottamatta kansaneläkerahastoa); ja

ii) työntekijöiden eläkevakuutus (lukuun ottamatta työntekijöiden eläkerahastoa):

tätä sopimusta sovellettaessa kansaneläke ei kuitenkaan sisällä vanhuusturvaeläkettä eikä muita eläkkeitä, jotka myönnetään siirtymäkaudeksi tai täydennykseksi tarkoitettuna sosiaaliturvaetuutena ja jotka maksetaan kokonaan tai pääasiassa kansallisen talousarvion

of the Finnish systems specified in paragraph 2 of Article 2,

as regards Japan, any of the insurance institutions, or any association thereof, responsible for the implementation of the Japanese systems specified in paragraph 1 of Article 2;

(g) the term “period of coverage” means, as regards Finland, a period of contributions or any other period recognized as equivalent to a period of contributions under the Earnings-Related Pension Scheme,

as regards Japan, a period of contributions under the legislation of Japan concerning the Japanese pension systems specified in paragraph 1(a) of Article 2, and any other periods taken into account under that legislation for establishing entitlement to benefits, however, a period which shall be taken into account, for the purpose of establishing entitlement to benefits under that legislation, pursuant to other agreements on social security comparable with this Agreement, shall not be included; and

(h) the term “benefit” means a pension or any other cash benefit under the pension systems of a Contracting State.

2. For the purpose of this Agreement, any term not defined in this Agreement shall have the meaning assigned to it under the applicable legislation.

Article 2

Matters Covered

This Agreement shall apply,

1. as regards Japan,

(a) to the following Japanese pension systems:

(i) the National Pension (except the National Pension Fund); and

(ii) the Employees’ Pension Insurance (except the Employees’ Pension Fund);

however, for the purpose of this Agreement, the National Pension shall not include the Old Age Welfare Pension or any other pensions which are granted on a transitional or complementary basis for the purpose of welfare and which are payable wholly or mainly out of national budgetary resources and Article 12 shall

määrärahoista, eikä 12 artiklaa sovelleta tämän kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin Japanin eläkejärjestelmiin; ja

b) Japanin työvakuutusjärjestelmään työttömyysetuuksien osalta;

tätä sopimusta sovellettaessa 5—7 artiklaa, 9 artiklan 2 kohtaa, 11 artiklaa, 14—18 artiklaa, 23 artiklaa, 26 artiklaa (lukuun ottamatta 3 kohtaa) ja 28 artiklan 2 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta tämän kohdan b alakohdassa tarkoitettuun Japanin järjestelmään.

2. Suomen osalta Suomen järjestelmiin, jotka koskevat

a) työeläkejärjestelmän mukaista vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkettä;

tätä sopimusta sovellettaessa 12 artiklaa ei kuitenkaan sovelleta tämän kohdan a alakohdassa tarkoitettuun työeläkejärjestelmään;

b) työttömyysvakuutusta;

tätä sopimusta sovellettaessa 5—7 artiklaa, 11 artiklaa, 14—18 artiklaa, 23 artiklaa, 26 artiklaa (lukuun ottamatta 3 kohtaa) ja 28 artiklan 2 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta tämän kohdan b alakohdassa tarkoitettuun Suomen järjestelmään.

3 artikla

Soveltamisalaan kuuluvat henkilöt

Tätä sopimusta sovelletaan henkilöön, johon sovelletaan tai on sovellettu sopimusvaltion lainsäädäntöä, sekä perheenjäseniin tai jälkeen eläviin, jotka johtavat oikeudessa tällaisesta henkilöstä.

4 artikla

Yhdenvertainen kohtelu

Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, 3 artiklassa tarkoitettuja henkilöitä, jotka asuvat sopimusvaltion alueella, kohdellaan yhdenvertaisesti kyseisen sopimusvaltion kansalaisten kanssa sovellettaessa kyseisen sopimusvaltion lainsäädäntöä.

not apply to the Japanese pension systems specified in (a) of this paragraph; and

b) to the Japanese employment insurance system concerning the unemployment benefits;

however, for the purpose of this Agreement, Articles 5 to 7, paragraph 2 of Article 9, Article 11, Articles 14 to 18, Article 23, Article 26 (except paragraph 3) and paragraph 2 of Article 28 shall not apply to the Japanese system specified in (b) of this paragraph.

2. as regards Finland, to the Finnish systems concerning:

(a) old-age, disability and survivor's pensions under the Earnings-Related Pension Scheme;

however, for the purpose of this Agreement, Article 12 shall not apply to the Earnings-Related Pension Scheme specified in (a) of this paragraph; and

(b) the Unemployment Insurance;

however, for the purpose of this Agreement, Articles 5 to 7, Article 11, Articles 14 to 18, Article 23, Article 26 (except paragraph 3) and paragraph 2 of Article 28 shall not apply to the Finnish system specified in (b) of this paragraph.

Article 3

Persons Covered

This Agreement shall apply to a person who is or has been subject to the legislation of a Contracting State, as well as family members or survivors who derive rights from such person.

Article 4

Equality of Treatment

Unless otherwise provided in this Agreement, the persons specified in Article 3, who ordinarily reside in the territory of a Contracting State, shall receive equal treatment with nationals of that Contracting State in the application of the legislation of that Contracting State.

5 artikla

Etuuksien maksaminen ulkomaille

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, sellaista sopimusvaltion lainsäädännön säännöstä, joka rajoittaa oikeutta etuuksiin tai niiden maksamista yksinomaan sillä perusteella, että henkilö asuu kyseisen sopimusvaltion alueen ulkopuolella, ei sovelleta henkilöihin, jotka asuvat toisen sopimusvaltion alueella.

2. Sopimusvaltion lainsäädännön mukaiset etuudet maksetaan 3 artiklassa tarkoitetuille kolmannen valtion alueella asuville henkilöille samoin edellytyksin kuin kyseisen sopimusvaltion kansalaisille.

3. Tämän sopimuksen mukaiset etuudet voidaan maksaa kumman tahansa sopimusvaltion valuuttana. Jos jompikumpi sopimusvaltio antaa määräyksiä valuutanvaihdon tai maksujen rajoittamisesta, sopimusvaltioiden hallitukset neuvottelevat viipymättä keskenään toimenpiteistä, jotka tarvitaan varmistamaan, että kyseinen sopimusvaltio maksaa etuudet tämän sopimuksen mukaisesti.

II OSA

**SOVELLETTAVAA LAINSÄÄDÄNTÖÄ
KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET**

6 artikla

Yleinen määräys

Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, työntekijänä tai yrittäjänä jommankumman sopimusvaltion alueella työskentelevään henkilöön sovelletaan kyseisen työn tai yrittäjänä työskentelyn osalta ainoastaan kyseisen sopimusvaltion lainsäädäntöä.

Article 5

Payment of Benefits Abroad

1. Unless otherwise provided in this Agreement, any provision of the legislation of a Contracting State which restricts entitlement to or payment of benefits solely because the person ordinarily resides outside the territory of that Contracting State shall not be applicable to persons who ordinarily reside in the territory of the other Contracting State.

2. Benefits under the legislation of a Contracting State shall be paid to the persons specified in Article 3, who ordinarily reside in the territory of a third country, under the same conditions as if they were nationals of that Contracting State.

3. Payments of benefits under this Agreement may be made in the currency of either Contracting State. In case provisions for restricting the exchange of currencies or remittance are introduced by either Contracting State, the Governments of the Contracting States shall immediately consult on the measures necessary to ensure the payments of benefits by that Contracting State under this Agreement.

PART II

PROVISIONS CONCERNING THE APPLICABLE LEGISLATION

Article 6

General Provision

Unless otherwise provided in this Agreement, a person who works as an employee or a self-employed person in the territory of a Contracting State shall, with respect to that employment or self-employment, be subject only to the legislation of that Contracting State.

7 artikla

Erityiset määräykset

1. Jos sopimusvaltion alueelle sijoittautunut työnantaja lähettää kyseisen sopimusvaltion lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvan ja tämän sopimusvaltion alueella työskentelevän työntekijänsä joko kyseiseltä alueelta tai kolmannen valtion alueelta työskentelemään toisen sopimusvaltion alueelle ja jos työntekijä

a) ei tee työsopimusta kyseisen toisen sopimusvaltion alueella; tai

b) tekee työsopimuksen kyseisen toisen sopimusvaltion alueelle sijoittautuneen työnantajan kanssa mutta työskentelee ensin mainitun sopimusvaltion alueelle sijoittautuneen työnantajansa alaisuudessa, häneen sovelletaan kyseisen työsuhteen osalta ainoastaan ensin mainitun sopimusvaltion lainsäädäntöä samoin kuin jos hän työskentelisi ensin mainitun sopimusvaltion alueella, edellyttäen, ettei lähetettynä työntekijänä työskentelyn oleteta kestävän viittä vuotta kauempaa.

2. Jos tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu lähetettynä työntekijänä työskentely kestää yli viisi vuotta, kummankin sopimusvaltion toimivaltaiset viranomaiset tai toimivaltaiset laitokset voivat sopia keskenään, että työntekijään sovelletaan edelleen ainoastaan ensin mainitun sopimusvaltion lainsäädäntöä.

3. Jos sopimusvaltion lainsäädännön soveltamisalaan kuuluva henkilö, joka tavallisesti työskentelee yrittäjänä tämän sopimusvaltion alueella, työskentelee väliaikaisesti yrittäjänä toisen sopimusvaltion alueella, häneen sovelletaan ainoastaan ensin mainitun sopimusvaltion lainsäädäntöä samoin kuin jos hän työskentelisi tämän sopimusvaltion alueella, edellyttäen, ettei tämän toisen sopimusvaltion alueella harjoitettavan yrittäjänä työskentelyn oleteta kestävän viittä vuotta kauempaa.

4. Jos tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettu yrittäjänä työskentely toisen sopimusvaltion

Article 7

Special Provisions

1. Where an employee who is covered under the legislation of a Contracting State and employed in the territory of that Contracting State by an employer with a place of business in that territory is sent by that employer, either from that territory or from a territory of a third country, to work in the territory of the other Contracting State and:

(a) does not conclude an employment contract in the territory of that other Contracting State; or

(b) concludes an employment contract with an employer with a place of business in the territory of that other Contracting State, but is under the direction of the employer with a place of business in the territory of the first Contracting State, that employee shall be subject only to the legislation of the first Contracting State, with respect to that employment, as if that employee were working in the territory of the first Contracting State, provided that the period of such detachment is not expected to exceed five years.

2. If the detachment referred to in paragraph 1 of this Article continues beyond five years, the competent authorities or the competent institutions of both Contracting States may agree that the employee remains subject only to the legislation of the first Contracting State.

3. Where a person who is covered under the legislation of a Contracting State and who ordinarily works as a self-employed person in the territory of that Contracting State, works temporarily as a self-employed person in the territory of the other Contracting State, that person shall be subject only to the legislation of the first Contracting State as if that person were working in the territory of the first Contracting State, provided that the period of the self-employed activity in the territory of that other Contracting State is not expected to exceed five years.

4. If the self-employed activity in the territory of the other Contracting State referred to

alueella kestää yli viisi vuotta, kummankin sopimusvaltion toimivaltaiset viranomaiset tai toimivaltaiset laitokset voivat sopia keskenään, että yrittäjänä työskentelevään henkilöön sovelletaan edelleen ainoastaan ensin mainitun sopimusvaltion lainsäädäntöä.

8 artikla

Aluksessa tai ilma-aluksessa työskentelevät työntekijät

1. Henkilöön, joka työskentelee jommankumman sopimusvaltion lipun alla liikennöivässä aluksessa, sovelletaan kyseisen työsuhteen osalta ainoastaan sen sopimusvaltion lainsäädäntöä, jonka alueella työnantaja sijaitsee.

2. Jos henkilö työskentelee kansainvälisessä liikenteessä liikennöivässä ilma-aluksessa ja häneen muutoin sovellettaisiin kummankin sopimusvaltion lainsäädäntöä, häneen sovelletaan kyseisen työsuhteen osalta ainoastaan sen sopimusvaltion lainsäädäntöä, jonka alueella työnantaja sijaitsee.

9 artikla

Diplomaattisten edustustojen jäsenet, konsuliedustustojen jäsenet ja virkamiehet

1. Tämä sopimus ei vaikuta 18 päivänä huhtikuuta 1961 tehdyn diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen eikä 24 päivänä huhtikuuta 1963 tehdyn konsulisuhdetta koskevan Wienin yleissopimuksen määräyksiin.

2. Jollei tämän artiklan 1 kohdasta muuta johdu, jos sopimusvaltion virkamies tai kyseisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaan virkamiehenä pidettävä henkilö lähetetään työskentelemään toisen sopimusvaltion alueelle, häneen sovelletaan ainoastaan ensin mainitun sopimusvaltion lainsäädäntöä samoin kuin jos hän työskentelisi ensin mainitun sopimusvaltion alueella.

in paragraph 3 of this Article continues beyond five years, the competent authorities or the competent institutions of both Contracting States may agree that the self-employed person remains subject only to the legislation of the first Contracting State.

Article 8

Employees Working on Board a Sea-Going Vessel or on an Aircraft

1. A person who works as an employee on board a sea-going vessel flying the flag of either Contracting State shall, with respect to that employment, be subject only to the legislation of the Contracting State in whose territory the employer is located.

2. Where a person works as an employee on an aircraft in international traffic and would otherwise be subject to the legislation of both Contracting States, that person shall, with respect to that employment, be subject only to the legislation of the Contracting State in whose territory the employer is located.

Article 9

Members of Diplomatic Missions, Members of Consular Posts and Civil Servants

1. This Agreement shall not affect the provisions of the Vienna Convention on Diplomatic Relations of April 18, 1961, or the Vienna Convention on Consular Relations of April 24, 1963.

2. Subject to paragraph 1 of this Article, where any civil servant of a Contracting State or any person treated as such in the legislation of that Contracting State is sent to work in the territory of the other Contracting State, that person shall be subject only to the legislation of the first Contracting State as if that person were working in the territory of the first Contracting State.

10 artikla

Poikkeukset 6—9 artiklasta ja 12 artiklasta

Työntekijän ja työnantajan tai yrittäjänä toimivan henkilön pyynnöstä kummankin sopimusvaltion toimivaltaiset viranomaiset tai näiden nimeämät toimivaltaiset laitokset voivat sopia keskenään myöntävänsä poikkeuksen 6—9 artiklasta ja 12 artiklasta yksittäisten henkilöiden tai henkilöryhmien eduksi, edellyttäen, että näihin henkilöihin tai henkilöryhmiin sovelletaan jommankumman sopimusvaltion lainsäädäntöä.

11 artikla

Puoliso ja lapset

Jos henkilö työskentelee Japanin alueella ja häneen sovelletaan ainoastaan Suomen lainsäädäntöä 7 artiklan, 9 artiklan 2 kohdan tai 10 artiklan mukaisesti, hänen mukanaan olevat puoliso tai lapset vapautetaan 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdassa tarkoitettua Japanin eläke-järjestelmää koskevan Japanin lainsäädännön soveltamisesta, edellyttäen, että sosiaaliturvasopimusten toimeenpanoa koskevan Japanin lainsäädännön vaatimukset täyttyvät. Edellä olevaa ei kuitenkaan sovelleta, jos puoliso tai lapset niin pyytävät.

12 artikla

Sovellettavaa Suomen työttömyysvakuutusjärjestelmää ja Japanin työvakuutusjärjestelmää koskeva lainsäädäntö

Sen estämättä, mitä 6 ja 7 artiklan määräyksissä määrätään, sovelletaan 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua Japanin järjestelmän osalta ja 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua Suomen järjestelmän osalta seuraavia määräyksiä:

1. Jos 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua Japanin järjestelmän tai 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua Suomen järjestelmän soveltamisalaan kuuluva työntekijä

Article 10

Exceptions to Articles 6 to 9 and Article 12

At the request of an employee and an employer or a self-employed person, the competent authorities of both Contracting States or the competent institutions designated by those competent authorities may agree to grant an exception to Articles 6 to 9 and Article 12 in the interest of particular persons or categories of persons, provided that such persons or categories of persons shall be subject to the legislation of one of the Contracting States.

Article 11

Spouse and Children

While a person works in the territory of Japan and is subject only to the legislation of Finland in accordance with Article 7, paragraph 2 of Article 9 or Article 10, the spouse or children coming with that person shall be exempted from the legislation of Japan concerning the Japanese pension system specified in paragraph 1(a)(i) of Article 2, provided that the requirements specified in the legislation of Japan concerning the enforcement of the agreements on social security are fulfilled. However, when those spouse or children so request, the foregoing shall not apply.

Article 12

Applicable Legislation regarding the Finnish unemployment insurance system and the Japanese employment insurance system

Notwithstanding the provisions of Article 6 and 7, as regards the Japanese system specified in paragraph 1(b) of Article 2 and the Finnish system specified in paragraph 2(b) of Article 2, the following provisions shall apply:

1. Where an employee who is covered under the Japanese system specified in paragraph 1(b) of Article 2 or the Finnish system specified in paragraph 2(b) of Article 2 and employed in the territory of a Contracting State

työskentelee sopimusvaltion alueella tälle alueelle sijoittautuneen työnantajan palveluksessa ja tämä työnantaja lähettää hänet kyseiseltä alueelta tai kolmannen valtion alueelta työskentelemään toisen sopimusvaltion alueelle ja jos tämä työntekijä

a) ei tee työsopimusta kyseisen toisen sopimusvaltion alueella; tai

b) tekee työsopimuksen kyseisen toisen sopimusvaltion alueelle sijoittautuneen työnantajan kanssa mutta työskentelee ensin mainitun sopimusvaltion alueelle sijoittautuneen työnantajansa alaisuudessa, häneen sovelletaan kyseisen työsuhteen osalta ainoastaan ensin mainitun sopimusvaltion lainsäädäntöä samoin kuin jos hän työskentelisi tämän sopimusvaltion alueella, edellyttäen, ettei lähetettynä työntekijänä työskentelyn oleteta kestävän viittä vuotta kauempaa.

2. Jos tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu lähetettynä työntekijänä työskentely kestää yli viisi vuotta, kummankin sopimusvaltion toimivaltaiset viranomaiset tai toimivaltaiset laitokset voivat sopia, että työntekijään sovelletaan edelleen ainoastaan ensin mainitun sopimusvaltion lainsäädäntöä.

13 artikla

Pakollinen vakuutus

Tämän sopimuksen 6—8 artiklaa, 9 artiklan 2 kohtaa, 11 artiklaa ja 12 artiklaa sovelletaan ainoastaan kummankin sopimusvaltion lainsäädännön mukaiseen pakolliseen vakuutukseen.

by an employer with a place of business in that territory is sent by that employer, either from that territory or from a territory of a third country, to work in the territory of the other Contracting State and:

(a) does not conclude an employment contract in the territory of that other Contracting State; or

(b) concludes an employment contract with an employer with a place of business in the territory of that other Contracting State, but is under the direction of the employer with a place of business in the territory of the first Contracting State, that employee shall be subject only to the legislation of the first Contracting State, with respect to that employment, as if that employee were working in the territory of the first Contracting State, provided that the period of such detachment is not expected to exceed five years.

2. If the detachment referred to in paragraph 1 of this Article continues beyond five years, the competent authorities or the competent institutions of both Contracting States may agree that the employee remains subject only to the legislation of the first Contracting State.

Article 13

Compulsory Coverage

Articles 6 to 8, paragraph 2 of Article 9, Article 11 and Article 12 shall apply only to compulsory coverage under the legislation of each Contracting State.

III OSA ETUUKSIA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET	PART III PROVISIONS CONCERNING BENEFITS
I luku	Chapter 1
Japanin etuuksia koskevat määräykset	Provisions concerning Japanese Benefits
14 artikla	Article 14
<i>Yhteenlaskeminen</i>	<i>Totalization</i>
1. Jos henkilön vakuutuskaudet eivät riitä täyttämään edellytystä oikeuden saamiseksi Japanin etuuksiin, Japanin toimivaltainen laitos ottaa huomioon Suomen lainsäädännön mukaiset vakuutuskaudet siltä osin kuin ne eivät ole päällekkäisiä Japanin lainsäädännön mukaisten vakuutuskausien kanssa, kun se määrittää oikeutta Japanin etuuksiin tämän artiklan mukaisesti. Edellä olevaa ei kuitenkaan sovelleta 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen Japanin eläkejärjestelmien mukaisiin kertamaksuihin, jotka suoritetaan kuoleman tai järjestelmästä eroamisen johdosta. 2. Tämän artiklan 1 kohtaa sovellettaessa Suomen lainsäädännön mukaiset vakuutuskaudet otetaan huomioon työntekijöiden eläkevakuutuksen vakuutuskausina ja vastaavina kansaneläkkeen vakuutuskausina.	1. Where a person does not have sufficient periods of coverage to fulfill the requirement for entitlement to Japanese benefits, the competent institution of Japan shall take into account, for the purpose of establishing entitlement to those benefits under this Article, the periods of coverage under the legislation of Finland insofar as they do not coincide with the periods of coverage under the legislation of Japan. However, the foregoing shall not apply to lumpsum payments under the Japanese pension systems specified in paragraph 1(a) of Article 2 on account of death or withdrawal. 2. In applying paragraph 1 of this Article, the periods of coverage under the legislation of Finland shall be taken into account as periods of coverage under the Employees' Pension Insurance and as corresponding periods of coverage under the National Pension.
15 artikla	Article 15
<i>Työkyvyttömyys- ja perhe-eläke-etuuksia koskevat erityismääräykset</i>	<i>Special Provisions concerning Disability Benefits and Survivors' Benefits</i>
1. Jos Japanin lainsäädäntö edellyttää oikeuden saamiseksi työkyvyttömyysetuuksiin tai perhe-eläke-etuuksiin (lukuun ottamatta kuoleman perusteella maksettavia 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen Japanin eläkejärjestelmien mukaisia kertamaksuja), että ensimmäisen lääkärintutkimuksen tai kuoleman ajankohta sijoittuu tietyille vakuutuskausille, tämän edellytyksen oikeudelle	1. Where the legislation of Japan requires for entitlement to disability benefits or survivors' benefits (except lump-sum payments under the Japanese pension systems specified in paragraph 1(a) of Article 2 on account of death) that the date of the first medical examination or of death lies within specified periods of coverage, this requirement shall be deemed to be fulfilled for the purpose of establishing entitlement to those benefits if such

näihin etuuksiin katsotaan täyttyvän, jos kyseinen ajankohta sijoittuu Suomen lainsäädännön mukaisille vakuutuskausille ja jos Suomen toimivaltainen laitos todistaa tämän asian.

Jos kuitenkin oikeus Japanin kansaneläkkeestä maksettaviin työkyvyttömyys- tai perhe-eläke-etuuksiin (lukuun ottamatta kuoleman perusteella maksettavia 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen Japanin eläkejärjestelmien mukaisia kertamaksuja) syntyy tätä artiklaa soveltamatta, tätä artiklaa ei sovelleta määritettäessä oikeutta samaan vakuutustapahtumaan perustuviin työntekijöiden eläkevakuutuksesta maksettaviin työkyvyttömyys- tai perhe-eläke-etuuksiin (lukuun ottamatta kuoleman perusteella maksettavia 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen Japanin eläkejärjestelmien mukaisia kertamaksuja).

2. Edellä 5 artiklan 1 kohta ei vaikuta Japanin lainsäädännön määräyksiin, jotka edellyttävät, että 60 vuotta täyttäneen mutta 65:tä vuotta nuoremman henkilön on tullut ensimmäisen lääkärintutkimuksen tai kuoleman ajankohtana asua Japanin alueella, jotta oikeus perustyökyvyttömyyseläkkeeseen tai perusperhe-eläkkeeseen syntyisi.

16 artikla

Etuuksien määrän laskeminen

1. Jos oikeus Japanin myöntämään etuuteen määritetään 14 artiklan 1 kohdan perusteella tai 15 artiklan 1 kohdan perusteella, Japanin toimivaltainen laitos laskee kyseisen etuuden määrän Japanin lainsäädännön mukaisesti, jollei tämän artiklan 2—4 kohdasta muuta johdu.

2. Jos 14 artiklan 1 kohdan tai 15 artiklan 1 kohdan mukaiset edellytykset täyttyvät perustyökyvyttömyyseläkkeen ja muiden sellaisten etuuksien saamiseksi, jotka myönnetään kiinteämääräisinä vakuutuskaudesta riippumatta, niiden myönnettävä määrä lasketaan sen suhteen mukaan, joka maksukausien ja maksusta vapautettujen kausien yhteenlasketulla pituudella siinä eläkejärjestelmässä, josta

a date lies within the periods of coverage under the legislation of Finland and certified as such by the competent institution of Finland.

However, if entitlement to disability benefits or survivors' benefits (except lump-sum payments under the Japanese pension systems specified in paragraph 1(a) of Article 2 on account of death) under the National Pension is established without applying this Article, this Article shall not be applied for the purpose of establishing entitlement to disability benefits or survivors' benefits (except lump-sum payments under the Japanese pension systems specified in paragraph 1(a) of Article 2 on account of death) based on the same insured event under the Employees' Pension Insurance.

2. Paragraph 1 of Article 5 shall not affect the provisions of the legislation of Japan which require a person who is aged 60 or over but under 65 on the date of the first medical examination or of the death to reside ordinarily in the territory of Japan for the acquisition of entitlement to the Disability Basic Pension or the Survivors' Basic Pension.

Article 16

Calculation of the Amount of Benefits

1. Where entitlement to a Japanese benefit is established by virtue of paragraph 1 of Article 14 or paragraph 1 of Article 15, the competent institution of Japan shall calculate the amount of that benefit in accordance with the legislation of Japan, subject to paragraphs 2 to 4 of this Article.

2. With regard to the Disability Basic Pension and other benefits, the amount of which is a fixed sum granted regardless of the period of coverage, if the requirements for receiving such benefits are fulfilled by virtue of paragraph 1 of Article 14 or paragraph 1 of Article 15, the amount to be granted shall be calculated according to the proportion of the sum of the periods of contribution and the premium-exempted periods under the pension system

nämä etuudet maksetaan, on näiden maksu-kausien, näiden maksusta vapautettujen kausien ja Suomen lainsäädännön mukaisten vakuutuskausien yhteenlaskettuun pituuteen.

3. Jos 14 artiklan 1 kohdan tai 15 artiklan 1 kohdan mukaiset edellytykset täyttyvät työntekijöiden eläkevakuutukseen perustuvien työkyvyttömyysetuuksien ja perhe-eläkeetuuksien saamiseksi, ja siltä osin kuin näiden etuuksien myönnettävä määrä lasketaan Japanin lainsäädännön mukaan määräytyvän tietyn kauden perusteella, kun työntekijöiden eläkevakuutuksen vakuutuskaudet ovat kyseistä tiettyä kautta lyhyemmät, näiden etuuksien myönnettävä määrä lasketaan sen suhteen mukaan, joka työntekijöiden eläkevakuutuksen vakuutuskausilla on työntekijöiden eläkevakuutuksen vakuutuskausien ja Suomen lainsäädännön mukaisten vakuutuskausien yhteenlaskettuun pituuteen. Jos kuitenkin vakuutuskausien yhteenlaskettu pituus on kyseistä tiettyä kautta pitempi, tämä vakuutuskausien yhteenlaskettu pituus katsotaan kyseisen tietyn kauden pituiseksi.

4. Jos 14 artiklan 1 kohdan mukaiset edellytykset täyttyvät työntekijöiden eläkkeen vanhuuseläkkeeseen sisältyvän puolisojen lisäeläkkeen ja muiden sellaisten etuuksien saamiseksi, joita voidaan myöntää kiinteämääräisinä tapauksissa, joissa työeläkevakuutuksen vakuutuskaudet ovat yhtä pitkiä tai pitempiä kuin Japanin lainsäädännön mukaan määräytyvä tietty kausi, näiden etuuksien myönnettävä määrä lasketaan sen suhteen mukaan, joka työntekijöiden eläkevakuutuksen vakuutuskausilla on kyseiseen tiettyyn kauteen.

17 artikla

Poikkeus 4 artiklasta

Edellä oleva 4 artikla ei vaikuta niihin lisäkausia koskeviin määräyksiin, joita Japanin lainsäädännön mukaan sovelletaan Japanin kansalaisiin sillä perusteella, että he asuvat Japanin alueen ulkopuolella.

from which such benefits will be paid to the sum of those periods of contribution, those premium-exempted periods and the periods of coverage under the legislation of Finland.

3. With regard to disability benefits and survivors' benefits under the Employees' Pension Insurance, insofar as the amount of those benefits to be granted is calculated on the basis of the specified period determined by the legislation of Japan when the periods of coverage under the Employees' Pension Insurance are less than that specified period, if the requirements for receiving such benefits are fulfilled by virtue of paragraph 1 of Article 14 or paragraph 1 of Article 15, the amount to be granted shall be calculated according to the proportion of the periods of coverage under the Employees' Pension Insurance to the sum of the periods of coverage under the Employees' Pension Insurance and the periods of coverage under the legislation of Finland. However, when the sum of the periods of coverage exceeds that specified period, that sum of the periods of coverage shall be regarded as equal to that specified period.

4. With regard to the Additional Pension for Spouses which is included in the Old-age Employees' Pension and any other benefits that may be granted as a fixed sum in cases where the periods of coverage under the Employees' Pension Insurance equal or exceed the specified period determined by the legislation of Japan, if the requirements for receiving such benefits are fulfilled by virtue of paragraph 1 of Article 14, the amount to be granted shall be calculated according to the proportion of the periods of coverage under the Employees' Pension Insurance to that specified period.

Article 17

Exception to Article 4

Article 4 shall not affect the provisions on complementary periods for Japanese nationals on the basis of ordinary residence outside the territory of Japan under the legislation of Japan.

II luku

Chapter 2

Suomen etuuksia koskevat määräykset**Provisions concerning Finnish Benefits**

18 artikla

Article 18

*Suomen lainsäädännön mukaiset etuudet**Benefits under Finnish Legislation*

1. Kun vakuutuskausia on täytynyt kumankin sopimusvaltion lainsäädännön mukaisesti, Suomen toimivaltainen laitos ottaa tarvittaessa huomioon Japanin lainsäädännön mukaisesti täyttyneet vakuutuskaudet, kun se määrittää oikeutta soveltamansa lainsäädännön mukaisiin etuuksiin, edellyttäen, etteivät nämä vakuutuskaudet ole olleet päällekkäisiä Suomen lainsäädännön mukaisten vakuutuskausien kanssa.

2. Jos kyseisellä henkilöllä on oikeus etuuteen tämän artiklan 1 kohdan soveltamisen perusteella, Suomen toimivaltainen laitos laskee etuuden määrän yksinomaan ja suoraan Suomen lainsäädännön mukaan täyttyneiden vakuutuskausien perusteella.

3. Tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetut etuudet myöntävä Suomen toimivaltainen laitos ottaa huomioon yksinomaan ne ansiotulot, jotka kyseinen henkilö on saanut sen alueella.

1. When periods of coverage have been completed under the legislation of both Contracting States, the competent institution of Finland shall, in determining eligibility for benefits under the legislation which it applies, take into account, if necessary, periods of coverage completed under the legislation of Japan, provided that such periods of coverage do not overlap with periods of coverage under its legislation.

2. Where the person concerned is entitled to the benefit through the application of paragraph 1 of this Article, the competent institution of Finland shall calculate the amount of the benefit solely and directly on the basis of the periods of coverage completed under the legislation of Finland.

3. The competent institution of Finland that grants the benefits referred to in paragraph 2 of this Article shall take exclusively into account the earnings received by the person concerned in its territory.

IV OSA

PART IV

ERINÄISET MÄÄRÄYKSET**MISCELLANEOUS PROVISIONS**

19 artikla

Article 19

*Hallinnollinen yhteistyö**Administrative Collaboration*

1. Sopimusvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset

a) sopivat keskenään tämän sopimuksen toimeenpanemiseksi tarvittavista hallinnollisista toimenpiteistä;

b) nimeävät toimivaltaisten laitostensa joukosta yhteyselimet, jotka voivat viestiä suoraan keskenään helpottaakseen tämän sopimuksen toimeenpanoa; ja

1. The competent authorities of both Contracting States shall:

(a) agree on the administrative measures necessary for the implementation of this Agreement;

(b) designate, among the competent institutions, the liaison agencies which may communicate directly to each other in order to facilitate the implementation of this Agreement; and

c) antavat toisilleen mahdollisimman pian kaikki lainsäädäntönsä muutoksia koskevat tiedot siltä osin kuin nämä muutokset vaikuttavat tämän sopimuksen toimeenpanoon.

2. Sopimusvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset ja toimivaltaiset laitokset antavat toimivaltansa rajoissa tämän sopimuksen toimeenpanemiseen tarvittavaa apua. Tätä apua annetaan maksutta.

20 artikla

Maksut ja laillistaminen

1. Siltä osin kuin sopimusvaltion lainsäädännössä ja muissa sovellettavissa säädöksissä ja määräyksissä säädetään tai määrätään vapautuksista tai alennuksista, jotka koskevat kyseisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaisesti annettavista asiakirjoista perittäviä hallinnollisia maksuja tai konsulipalvelujen maksuja, kyseisiä määräyksiä sovelletaan myös tätä sopimusta ja toisen sopimusvaltion lainsäädäntöä sovellettaessa annettaviin asiakirjoihin.

2. Tämän sopimuksen ja sopimusvaltion lainsäädännön tarkoituksia varten esitettävät asiakirjat eivät edellytä laillistamista eivätkä muita vastaavia diplomaattisten tai konsuliviranomaisten suorittamia muodollisuuksia.

21 artikla

Viestintä

1. Tätä sopimusta toimeenpantaessa kummankin sopimusvaltion toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltaiset laitokset ja yhteyselimet voivat viestiä suoraan suomen, ruotsin, japanin tai englannin kielellä keskenään sekä asianomaisen henkilön kanssa tämän asuinpaikasta riippumatta.

2. Tätä sopimusta toimeenpantaessa sopimusvaltion toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltaiset laitokset ja yhteyselimet eivät saa hylätä hakemuksia tai muita asiakirjoja sillä perusteella, että ne on laadittu suomen, ruotsin, japanin tai englannin kielellä.

(c) communicate to each other, as soon as possible, all information about changes to their respective legislation insofar as those changes affect the implementation of this Agreement.

2. The competent authorities and competent institutions of both Contracting States, within the scope of their respective authorities, shall provide any assistance necessary for the implementation of this Agreement. This assistance shall be provided free of charge.

Article 20

Charges or Fees and Legalization

1. Insofar as the legislation and other relevant laws and regulations of a Contracting State contain provisions on an exemption or reduction of administrative charges or consular fees for documents to be submitted under the legislation of that Contracting State, those provisions shall also apply to documents to be submitted in the application of this Agreement and the legislation of the other Contracting State.

2. Documents which are presented for the purpose of this Agreement and the legislation of a Contracting State shall not require legalization or any other similar formality by diplomatic or consular authorities.

Article 21

Communication

1. In implementing this Agreement, the competent authorities, competent institutions and liaison agencies of both Contracting States may communicate directly in Finnish, Swedish, Japanese or English language with each other and with any person concerned wherever the person may reside.

2. In implementing this Agreement, the competent authorities, competent institutions and liaison agencies of a Contracting State may not reject applications or any other documents for the reason that they are written in

Finnish, Swedish, Japanese or English language.

22 artikla

Article 22

Tietojen välittäminen ja salassapito

Transmission and Confidentiality of Information

1. Sopimusvaltion toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltaiset laitokset tai yhteyselimet välittävät sopimusvaltion säädösten ja määräysten mukaisesti toisen sopimusvaltion toimivaltaisille viranomaisille, toimivaltaisille laitoksille tai yhteyselimille ensin mainitun sopimusvaltion lainsäädännön mukaisesti kerättyjä henkilötietoja siltä osin kuin nämä tiedot ovat tarpeen tämän sopimuksen toimeenpanemiseksi. Jollei kyseisen toisen sopimusvaltion säädöksissä ja määräyksissä muuta edellytetä, näitä tietoja käytetään yksinomaan tämän sopimuksen toimeenpanemiseksi.

2. Sopimusvaltion toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltaiset laitokset tai yhteyselimet voivat toisen sopimusvaltion toimivaltaisten viranomaisten, toimivaltaisten laitosten tai yhteyselinten pyynnöstä välittää ensin mainitun sopimusvaltion säädösten ja määräysten mukaisesti sellaisia muita kuin tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja henkilötietoja, jotka on kerätty ensin mainitun sopimusvaltion lainsäädännön perusteella, kyseisen toisen sopimusvaltion toimivaltaisille viranomaisille, toimivaltaisille laitoksille tai yhteyselimille siltä osin kuin se on tarpeen tämän toisen sopimusvaltion lainsäädännön toimeenpanemiseksi. Jolleivät kyseisen toisen sopimusvaltion säädökset ja määräykset muuta edellytä, näitä tietoja käytetään yksinomaan kyseisen toisen sopimusvaltion lainsäädännön toimeenpanemiseksi.

3. Sopimusvaltion vastaanottamiin tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin sovelletaan kyseisen sopimusvaltion säädöksiä ja määräyksiä henkilötietojen salassapidosta sekä seuraavia määräyksiä:

a) tiedot välittävät toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltaiset laitokset tai yhteyselimet

1. The competent authorities, competent institutions or liaison agencies of a Contracting State shall, in accordance with its laws and regulations, transmit to the competent authorities, competent institutions or liaison agencies of the other Contracting State information about an individual collected under the legislation of the first Contracting State insofar as that information is necessary for the implementation of this Agreement. Unless otherwise required by the laws and regulations of that other Contracting State, that information shall be used exclusively for the purpose of implementing this Agreement.

2. The competent authorities, competent institutions or liaison agencies of a Contracting State may, upon the request of the competent authorities, competent institutions or liaison agencies of the other Contracting State, transmit, in accordance with the laws and regulations of the first Contracting State, other information about an individual than that referred to in paragraph 1 of this Article collected under the legislation of the first Contracting State, to the competent authorities, competent institutions or liaison agencies of that other Contracting State insofar as it is necessary for the implementation of the legislation of that other Contracting State. Unless otherwise required by the laws and regulations of that other Contracting State, that information shall be used exclusively for the purpose of implementing that legislation of that other Contracting State.

3. Information referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article received by a Contracting State shall be governed by the laws and regulations of that Contracting State for the protection of confidentiality of personal data and the following provisions:

(a) the transmitting competent authorities, competent institutions or liaison agencies

varmistavat, että välitettävät henkilötiedot ovat täsmällisiä ja olennaisia ja että niitä annetaan ainoastaan siltä osin kuin on tarpeen niihin tarkoituksiin, joita varten ne välitetään. Jos välitetään epätarkkoja henkilötietoja tai tietoja, joiden välittäminen on ristiriidassa tiedot välittävän sopimusvaltion säädösten ja määräysten kanssa, tiedot välittävät toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltaiset laitokset tai yhteyselimet ilmoittavat tästä välittömästi tiedot vastaanottaville toimivaltaisille viranomaisille, toimivaltaisille laitoksille tai yhteyselimille. Tiedot vastaanottavat toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltaiset laitokset tai yhteyselimet korjaavat tai poistavat nämä tiedot viipymättä;

b) sekä tiedot välittävät että ne vastaanottavat toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltaiset laitokset tai yhteyselimet suojaavat henkilötiedot tehokkaasti luvottomalta tai laittomalta pääsylvä, luovuttamiselta tai muuttamiselta;

c) henkilötietoja vastaanottavat toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltaiset laitokset tai yhteyselimet poistavat välitetyt henkilötiedot ne vastaanottavan sopimusvaltion säädösten ja määräysten mukaisesti, jollei näitä tietoja enää tarvita siihen tarkoitukseen, jota varten ne on välitetty;

d) jos henkilötietojen suojaan liittyviä oikeuksia loukataan, toteutetaan asianmukaiset korjaustoimet kummankin sopimusvaltion säädösten ja määräysten mukaisesti; ja

e) kyseisen henkilön pyynnöstä

i) tiedot välittäneet toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltaiset laitokset tai yhteyselimet korjaavat epätarkat henkilötiedot ne välittäneen sopimusvaltion säädösten ja määräysten mukaisesti sekä ilmoittavat tästä korjauksesta viipymättä tiedot vastaanottaneille toimivaltaisille viranomaisille, toimivaltaiille laitoksille tai yhteyselimille; ja

ii) tiedot vastaanottaneet toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltaiset laitokset tai yhteyselimet keskeyttävät henkilötietojen käsittelyn tiedot vastaanottaneen sopimusvaltion säädösten ja määräysten mukaisesti sekä ilmoittavat tästä keskeytyksestä viipymättä tiedot välittäneille toimivaltaisille viranomaisille, toimivaltaisille laitoksille tai yhteyselimille.

shall ensure that personal data to be transmitted are accurate, relevant and limited to what is necessary in relation to the purposes for which they are transmitted. In case of transmission of inaccurate data or data whose transmission is incompatible with the laws and regulations of the transmitting Contracting State, the transmitting competent authorities, competent institutions or liaison agencies shall immediately notify the receiving competent authorities, competent institutions or liaison agencies of this fact. The receiving competent authorities, competent institutions or liaison agencies shall correct or delete this data without delay;

(b) both the transmitting and the receiving competent authorities, competent institutions or liaison agencies shall protect personal data effectively against unauthorized or unlawful access, disclosure or alteration;

(c) transmitted personal data shall be deleted by the receiving competent authorities, competent institutions or liaison agencies in accordance with the laws and regulations of the receiving Contracting State if they are no longer required for the purpose for which they were transmitted;

(d) in case of the infringement of the rights related to the personal data protection, appropriate remedial measures shall be taken in accordance with the laws and regulations of each Contracting State; and

(e) upon request of the person concerned:

(i) the transmitting competent authorities, competent institutions or liaison agencies shall correct the inaccurate data in accordance with the laws and regulations of the transmitting Contracting State, and inform the receiving competent authorities, competent institutions or liaison agencies of that correction without delay; and

(ii) the receiving competent authorities, competent institutions or liaison agencies shall suspend the processing of the data in accordance with the laws and regulations of the receiving Contracting State, and inform the transmitting competent authorities, competent institutions or liaison agencies of that suspension without delay.

23 artikla

Hakemusten, muutoksenhakukirjelmien ja ilmoitusten jättäminen

1. Kun sopimusvaltion lainsäädännön soveltamisalaan kuuluva kirjallinen etuushakemus, muutoksenhakukirjelmä tai ilmoitus jätetään toisen sopimusvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, toimivaltaiselle laitokselle tai yhteyselimelle, joka on tämän toisen sopimusvaltion lain-säädännön mukaan toimivaltainen vastaanottamaan vastaavia hakemuksia, muutoksenhakukirjelmiä tai ilmoituksia, tämä etuushakemus, muutoksenhakukirjelmä tai ilmoitus katsotaan jätetyksi samana päivänä ensin mainitun sopimusvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, toimivaltaiselle laitokselle tai yhteyselimelle, ja se käsitellään ensin mainitun sopimusvaltion menettelyä ja lainsäädäntöä noudattaen.

2. Sopimusvaltion toimivaltainen viranomainen, toimivaltainen laitos tai yhteyselin lähettää tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti jätetyn etuushakemuksen, muutoksenhakukirjelmän tai muun ilmoituksen viipymättä toisen sopimusvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, toimivaltaiselle laitokselle tai yhteyselimelle.

3. Viivästyskorotus, joka määrätään viivästyksestä Suomen lainsäädännön mukaisten etuuskien maksamisessa, lasketaan päivästä, jona Suomen toimivaltainen laitos tai yhteyselin on vastaanottanut kirjallisen etuushakemuksen.

24 artikla

Erimielisyyksien ratkaiseminen

Tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat erimielisyydet ratkaistaan sopimusvaltioiden välisillä neuvotteluilla.

Article 23

Submission of Applications, Appeals and Declarations

1. When a written application for benefits, an appeal or any other declaration under the legislation of a Contracting State is submitted to a competent authority, competent institution or liaison agency of the other Contracting State which is competent to receive similar applications, appeals or declarations under the legislation of that other Contracting State, that application for benefits, appeal or declaration shall be deemed to be submitted on the same date to the competent authority, competent institution or liaison agency of the first Contracting State and shall be dealt with, according to the procedure and legislation of the first Contracting State.

2. The competent authority, competent institution or liaison agency of a Contracting State shall send the application for benefits, appeal or any other declaration submitted in accordance with paragraph 1 of this Article to the competent authority, competent institution or liaison agency of the other Contracting State without delay.

3. An increased amount for delay in the payment of benefits under the legislation of Finland shall be calculated from the date when the competent institution or liaison agency of Finland receives the written application for benefits.

Article 24

Resolution of Disagreement

Any disagreement regarding the interpretation or application of this Agreement shall be resolved by consultation between the Contracting States.

25 artikla

Otsikot

Tämän sopimuksen osiin, lukuihin ja artikloihin on lisätty otsikot ainoastaan viittausten helpottamiseksi, eivätkä otsikot vaikuta sopimuksen tulkintaan.

V OSA

SIIRTYMÄ- JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

26 artikla

Sopimuksen voimaantuloa edeltäneet tapahtumat ja päätökset

1. Tämä sopimus ei perusta oikeutta etuuksiin sen voimaantuloa edeltäneeltä ajalta.

2. Tätä sopimusta toimeenpantaessa otetaan huomioon myös ennen sen voimaantuloa täytyneet vakuutuskaudet ja muut sen voimaantuloa edeltäneet oikeudellisesti merkitykselliset tapahtumat.

3. Sovellettaessa 7 artiklan 1 tai 3 kohtaa tai 12 artiklan 1 kohtaa sellaiseen henkilöön, joka on työskennellyt sopimusvaltion alueella ennen tämän sopimuksen voimaantuloa, 7 artiklan 1 tai 3 kohdassa tai 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen lähetettynä työntekijänä tai yrittäjänä työskentelyn kausien katsotaan alkaneen tämän sopimuksen tullessa voimaan.

4. Ennen tämän sopimuksen voimaantuloa tehdyt päätökset eivät vaikuta tämän sopimuksen perusteella syntyviin oikeuksiin.

5. Tämän sopimuksen soveltaminen ei saa vähentää niiden etuudensaajan etuuksien määrää, joihin hänelle on syntynyt oikeus ennen tämän sopimuksen voimaantuloa.

Article 25

Headings

The headings of Parts, Chapters and Articles of this Agreement are inserted for convenience of reference only and shall not affect the interpretation of this Agreement.

PART V

TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS

Article 26

Events and Decisions prior to the Entry into Force

1. This Agreement shall not establish any entitlement to benefits for any period prior to its entry into force.

2. In the implementation of this Agreement, periods of coverage completed before its entry into force as well as other legally relevant events occurring before its entry into force shall also be taken into account.

3. In applying paragraph 1 or 3 of Article 7 or paragraph 1 of Article 12, in the case of a person who has been working in the territory of a Contracting State prior to the entry into force of this Agreement, the periods of detachment or self-employed activity referred to in paragraph 1 or 3 of Article 7 or paragraph 1 of Article 12 shall be considered to begin on the date of entry into force of this Agreement.

4. Decisions made before the entry into force of this Agreement shall not affect any rights to be established by virtue of this Agreement.

5. The application of this Agreement shall not, for a beneficiary, result in any reduction in the amount of benefits to which entitlement was established before the entry into force of this Agreement.

27 artikla

Voimaantulo

Tämä sopimus tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen kuukauden jälkeen, jonka aikana sopimusvaltiot ovat saattaneet päätökseen diplomaattisen noottienvaihdon, jolla ne ilmoittavat toisilleen, että niiden valtiosäännön mukaiset vaatimukset tämän sopimuksen voimaantulolle on täytetty.

28 artikla

Voimassaolo ja irtisanominen

1. Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi. Sopimusvaltio voi ilmoittaa toiselle sopimusvaltiolle kirjallisesti diplomaattiteitse tämän sopimuksen irtisanomisesta. Tällöin tämä sopimus on voimassa kahdennentoista kuukauden viimeiseen päivään sen kuukauden jälkeen, jonka aikana irtisanomisesta on ilmoitettu.

2. Jos tämä sopimus irtisanotaan tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti, oikeudet tähän sopimukseen perustuvien etuuksien saamiseen ja niiden maksamiseen säilyvät.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, hallitustensa siihen asianmukaisesti valtuuttamina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 2019 kahtena kappaleena englannin kielellä.

Suomen tasavallan puolesta

Aino-Kaisa Pekonen

Japanin puolesta:

Takashi Murata

Article 27

Entry into Force

This Agreement shall enter into force on the first day of the third month following the month in which the Contracting States shall have completed an exchange of diplomatic notes informing each other that their respective constitutional requirements necessary for the entry into force of this Agreement have been fulfilled.

Article 28

Duration and Termination

1. This Agreement shall remain in force for an indefinite period. Either Contracting State may give to the other Contracting State, through diplomatic channels, written notice of termination of this Agreement. In that event, this Agreement shall remain in force until the last day of the twelfth month following the month in which the termination was notified.

2. If this Agreement is terminated in accordance with paragraph 1 of this Article, rights regarding entitlement to and payment of benefits acquired under this Agreement shall be retained.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

Done at Helsinki on 23 September, 2019 in duplicate in the English language.

For the Republic of Finland:

Aino-Kaisa Pekonen

For Japan:

Takashi Murata